

vergadering **C190**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 29 maart 2023

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Bart Dochy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het toekomstige actieplan ter bescherming van de mariene ecosystemen en het aanpakken van de boomkorvisserij	
– 1972 (2022-2023)	3
Bijlage	5
VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneckhout aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de visquota en de duurzaamheid van onze visgronden	
– 2031 (2022-2023)	8

VRAAG OM UITLEG van Bart Dochy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het toekomstige actieplan ter bescherming van de mariene ecosystemen en het aanpakken van de boomkorvisserij – 1972 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Emmily Talpe

De voorzitter: We beginnen met twee samengevoegde vragen van de heer Dochy en de heer Vaneeckhout. De heer Vaneeckhout is nog niet aanwezig, maar dat neemt niet weg dat de heer Dochy zijn vraag al kan stellen.

De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (cd&v): Minister, beste collega's, in de ontwerpversie van het actieplan van de Europese Commissie voor de 'bescherming en het herstel van mariene ecosystemen', dat op 30 januari werd gepubliceerd, wil men een verbod op vistechnieken die een contact met de zeebodem maken. Men wil dat doen tegen 2030.

Tegen juli 2023 wil de EU27 bij de Commissie een stappenplan indienen om dit te realiseren. De Commissie wil ook de bijvangst van soorten met slechte staat van instandhouding beperken, de kennis verbeteren met betrekking tot de koolstof-opslagcapaciteit van de zeebodem en zorgen voor een overgang voor de visserij-sector.

Veel soorten zoals pladijs, waar België traditioneel veel quota voor heeft, worden bevestigd met technieken die de bodem beroeren. De sector investeerde de laatste jaren veel in de verduurzaming van de boomkorvisserij, onder andere door in te zetten op aangepaste vistuigen. Volgens het project Benthis Nationaal, dat de bodemimpact van de Vlaamse visserijsector onderzoekt, bedroeg de aanvoer van vis uit boomkorvisserij 70 procent in 2020, en het aantal vaartuigen dat uitgerust is met deze techniek, bedroeg 45 procent in 2020. Het aandeel daalde tussen 2014 en 2020 ten voordele van alternatieve technieken. Ondertussen werd in Noorwegen sinds 1 oktober 2022 een boomkorverbod ingevoerd.

Daarom heb ik een aantal vragen, minister. Hoeveel van de Vlaamse visvaartuigen zijn in 2022 nog uitgerust met een boomkor? Welke soorten en hoeveelheden vis werden door onze vloot in 2022 opgehaald met deze techniek? Wat is de mogelijke impact van dit eventuele verbod op de Belgische visserij? Welke houding zult u aannemen bij de EU en welke initiatieven kunnen worden genomen om, indien nodig, onze visserijsector te betrekken en ondersteunen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel voor uw vraag, collega Dochy. Ik kan u geruststellen: ik heb mijn houding al aangenomen op de vorige Raad, toen de eerste gedachtewisseling op de agenda stond.

Eerst en vooral, het is evident dat ik een duurzame en veerkrachtige toekomst voor onze visserij- en aquacultuursector steun, maar ik heb heel grote zorgen en bedenkingen over de technische haalbaarheid en de werkbaarheid van het voorgestelde marien actieplan met de huidige middelen. Bij de bespreking van het visserijpakket tijdens de Europese Raad voor Visserij – ik denk dat het vorige week was, of twee weken geleden – is gebleken dat er ook heel veel andere lidstaten zijn die ook grote bekommernissen hebben bij dit dossier. Ik ben trouwens in de namiddag na de Raad nog langsgesgaan bij de Europese commissaris voor een persoonlijk

gesprek, om nog eens de situatie van onze Vlaamse vissers uit te leggen en de bezorgdheden toe te lichten.

Ik zal ze ook aan u toelichten. Eerst en vooral: van de 63 Belgische vissersvaartuigen is het overgrote deel uitgerust met de boomkortetechniek als primair vistuig. 56 van de 63 vaartuigen zijn zo uitgerust. Dat is een sleepnettechniek waarmee de voornaamste doelsoorten van de Vlaamse visserijsector gevangen worden. Dat zijn soorten die dicht bij de bodem leven zoals tong, schol, rog, garnalen, inktvis en nog een aantal andere soorten. In 2022 hebben onze vissers op die manier 80 procent van de aanvoerwaarde van de visserijproducten gerealiseerd.

De impact van het marien actieplan van de Europese Commissie is bijgevolg bijzonder groot. Als dit plan gerealiseerd wordt, zullen de facto tegen 2030 alle marien beschermde gebieden niet langer toegankelijk zijn voor de meeste Belgische vissersvaartuigen. De impact reikt ver buiten de grenzen van het Belgische deel van de Noordzee omdat onze vloot vooral in andere wateren actief is. Dat is een: onze sector wordt zwaar getroffen.

Ten tweede ontbreekt bij het plan elke socio-economische analyse om de impact op visserijgemeenschappen die deze techniek benutten, te kunnen inschatten. Ook dat heb ik binnen de Europese Raad aangekaart. Wat mij betreft liggen die dingen bijzonder moeilijk.

Een derde belangrijke reden waarom de plannen onhaalbaar zijn, is de deadline. Er wordt totaal geen rekening gehouden met het tijdsplan dat de sector nodig heeft om zich aan te passen. Het plan stelt dat de lidstaten al tegen eind maart 2024 maatregelen zouden moeten instellen tot een verbod op bodemvisserij in de gebieden die Natura 2000-sites zijn volgens de Habitatrichtlijn.

In het Belgische deel van de Noordzee is momenteel ongeveer 36 procent van het gebied onderdeel van zo'n marien beschermd gebied. In dergelijke gebieden zou volgens het actieplan tegen 2030 alle bodemvisserij uitgesloten moeten worden.

Wij hebben zelf een convenant voor duurzame visserij. Daarvoor werken vissers, wetenschappers, overheid en alle betrokken partners samen. We hebben ook al een aantal belangrijke stappen gezet, maar de stappen die wij gezet hebben, worden in dit nieuwe actieplan niet erkend. Dat heb ik ook aan de commissaris gezegd. Men legt gewoon een totaalverbod op. Ik vind dat niet kunnen. Het is een kaakslag voor degenen die al vele jaren aan het zoeken zijn naar oplossingen om de boomkorvisserij te verduurzamen.

Ook van de energietransitie maken wij werk. Binnen het convenant 'Op koers naar duurzaamheid' werd op 23 november vorig jaar een workshop georganiseerd. Er werd een werkgroep voor de energietransitie opgericht. Het is niet evident om op korte termijn een energietransitie op vissersvaartuigen te gaan implementeren. Er zijn grote vraagstukken rond veiligheid, stabiliteit, ruimte op de boot voor nieuwe accommodatie, afhankelijkheid van de landzijde, enzovoort. Ook dat werd aangekaart tijdens de gedachtewisseling.

Ik moet nu even kijken, want ik mag eigenlijk alleen maar uw vragen beantwoorden.

U vroeg ook welke houding ik aangenomen heb. Ik daarnet al gezegd welke houding ik heb aangenomen.

Onze vissers zijn dynamische ondernemers die innoveren en investeren. Daarom geloof ik sterk in hun toekomst. Ik wil ook helpen om relevant onderzoek te subsidiëren, met Europese en Vlaamse middelen. Wij hebben heel veel instellingen die geïnteresseerd zijn om daaraan mee te werken.

Wat betreft de boomkor zijn er ook troeven. Zo is de beviste oppervlakte zeer klein, zeker in vergelijking met andere sleepnettechnieken. De spanwijdte aan één kant is maar 12 meter. De ruimtelijke impact op de zeebodem is in vergelijking met andere sleepnettechnieken vrij beperkt. Dat betekent ook dat de vaartuigen zeer wendbaar zijn, en dat leent zich uitstekend voor precisievisserij. Onderzoek door het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) toont aan dat ongeveer de helft van de visserijactiviteiten nu al plaatsvinden op niet-gevoelige bodem zoals zandige ondiepe visgronden, 40 procent op mediumgevoelige bodem, en maar enkele procenten op gevoelige gronden. Binnen het programma 'Visserij verduurzaamt' zal het milieubewust precisievissen in de komende periode verder verfijnd en gestimuleerd worden.

Mijn medewerkster, Annie Cool, heeft kaartjes meegebracht. Ik zou die graag aan het verslag willen laten toevoegen. Op dit kaartje (zie [bijlage](#)) zie je de verschillende soorten grond, en zie je dus hoe de boomkorvisserij er altijd in slaagt om de gevoelige gebieden te vermijden, en dus echt aan precisievisserij te doen op de bodems die niet-gevoelig zijn. Ik zal dit aan de commissiesecretaris geven, om het mee op te nemen in het verslag. Ik vind dat wel belangrijk, om te tonen dat we echt aan het investeren zijn in innovatie, om zoveel mogelijk milieuschade te vermijden, terwijl andere types sleepnetten veel meer schade toebrengen.

We hebben met onze vissers tijdens het laatste decennium ook sterk geïnvesteerd in zuiniger vissen, waardoor het brandstofverbruik al met 37 procent per aangelande ton vis gedaald is sinds 2008. Binnen het project 'Vistools' kunnen vissers sensoren en brandstofmeters plaatsen en worden de verkregen data verwerkt, zodat ze zicht krijgen op het brandstofverbruik. Het doel is om zo te leren hoe bewust minder brandstof te gebruiken.

Ik vind het natuurlijk uitermate belangrijk dat het mariene ecosysteem gezond is. Uit de mededeling over het gemeenschappelijk visserijbeleid blijkt duidelijk dat er sinds de hervorming in 2013 aanzienlijke vooruitgang is geboekt. Enkele visbestanden die zich in kritieke toestand bevonden, zijn hersteld. In 2009 werden in de EU slechts vijf visbestanden duurzaam geëxploiteerd, en in 2022 waren dat er meer dan zestig. Voor tong bijvoorbeeld bevonden zich de stocks in 2020 in de Ierse en de Keltische Zee op een duurzaam niveau. Ook het bestand van pladijs doet het over het algemeen goed. Dit toont aan dat de geldende beheermaatregelen functioneren en een verbod op bodemvisserij geen vereiste is om richting een duurzame visserij te evolueren.

Vandaar dat ik al deze bezorgdheden heb geuit op de Europese Visserijraad. Ik ben bovendien ook zeer bezorgd over dat plan wegens het signaal dat we aan derde landen geven. Noorwegen zit bijvoorbeeld niet in dat plan, maar verbiedt nu al alle boomkorvisserij. Dat heeft ook al een impact op de Belgische visserij.

Ik heb zelf met de Noren contact gehad, met de vraag om daar soepel in te zijn, maar ze hebben daar eigenlijk niet naar geluisterd. Maar als we nu vanuit Europa het signaal geven dat het allemaal weg moet, waarom zouden de Noren dan nog naar ons luisteren? Ook dat is dus bijzonder problematisch.

Er zijn dus veel redenen, collega Dochy, om bezorgd te zijn. Ik heb mijn mening duidelijk verkondigd en ik herhaal mijn basisstelling: ik ben de grootste fan van onze vissers, en ook de grootste fan van een verduurzaming van de vloot. Maar ik vind ook dat we daar al enorme inspanningen voor doen, en ik hoop dat men daar appreciatie en respect voor heeft.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (cd&v): Dank u wel, minister. Dit is inderdaad iets met bijzonder veel impact op de visserij. Maart 2024: dat is morgen, bij wijze van spreken. Mijn vraag

is dan ook: zijn de mensen voldoende op de hoogte? Ik neem aan dat u wel goede communicatiekanalen hebt, en met Annie Cool hebt u de perfecte ambassadeur van de visserij op uw kabinet. Maar zijn de mensen zich wel voldoende bewust van wat er voor hen staat? Zijn er voldoende middelen voorzien om zo nodig de flankerende maatregelen – die u toch een beetje aankondigt – te kunnen waarmaken?

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Ik durf niet anders dan aan te sluiten. (*Gelach*)

Ik denk dat u inhoudelijk perfect geantwoord hebt, minister, maar hoe ziet u dat verder evolueren? Is er nog verder overleg gepland, zij het in globaal Europees verband, of eventueel bilateraal, met bepaalde landen? Ik begrijp natuurlijk dat u in de gesprekken de voorstellen op tafel zult leggen die u daarnet vermeld hebt in uw antwoord voor collega Dochy, maar het is vooral ook belangrijk wat de timing is en welke methodiek gebruikt zal worden.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Eerst en vooral mijn excuses voor het wachten, collega's, maar als minister Weyts eenmaal op dreef is, dan valt hij niet stil te leggen. Dat heb ik gemerkt.

Ik ga niet doen alsof ik uw antwoord gehoord heb, minister. Het zou zeer gevaarlijk zijn om te gaan gokken wat u hebt gezegd. Ik zal dus met zeer veel interesse uw tussenkomst lezen. Ik wil alleen echt aandringen op goed overleg met partners, en ook echt met de ambitie om een toekomst voor onze visserijsector te combineren met een duurzame visserij. Dat is de enige manier waarop onze visserijsector kan blijven bestaan.

Ik weet uit eerdere antwoorden dat u die ambitie deelt, en ik zal de antwoorden verder in de diepte bestuderen. We hebben zo meteen nog een vraag, dus ik kan nog voldoende voorstellen doen.

Emmily Talpe (Open Vld): Ik ga ook even tussenkomen namens collega Tommelein. Hij volgt namens onze partij de visserij op, en hij is uiteraard ook heel bezorgd en ongerust over de toekomst van onze visserij, zoals u net zelf ook hebt aangegeven. Dat is zeker zo als men weet – hij heeft daarover namelijk een schriftelijke vraag gesteld – dat 90 procent van onze vloot van 64 vaartuigen boomkor als eerste vistype heeft. De impact zal dus inderdaad bijzonder groot zijn.

Ik wil ook even de link maken naar de Britse wateren. Daar zitten we sinds Brexit al met problemen. Als zij in verband met boomkor ook nog bepaalde maatregelen zouden nemen, dan zou dat ook nog eens impact hebben. Dat wou ik even zeggen.

Ik denk dat het voor de verduurzaming ook belangrijk is dat we kijken richting nieuwe technieken of experimenten. Ik weet niet of daar ook rond wordt gewerkt? Er was bijvoorbeeld de pulsvisserij. Dat is jammer genoeg op een sisser afgelopen, maar het was toch een poging om eens iets anders te initiëren.

Tot slot is er het feit dat wij een oudere vloot hebben. We weten dat er vanuit Vlaanderen geen subsidies zijn voor nieuwere, modernere boten omdat die een grotere capaciteit hebben, en wellicht een nog grotere impact op duurzaamheid. Maar als we met oudere boten zitten, dan is dat natuurlijk ook niet echt duurzaam. Hoe staat u tegenover een eventuele subsidiëring vanuit Europa voor onze vloot?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik had bijna uw vragen beantwoord, collega Vaneekhout, maar ik heb mijn best gedaan om op de gestelde vragen te antwoorden.

Ik denk dat we over alle partijgrenzen heen een gezamenlijke ambitie delen: dat onze visserij duurzaam moet zijn, maar ook dat onze vloot een duurzame toekomst moet hebben. Die toekomst is nu echt in gevaar, met de plannen die op tafel liggen.

Collega Vandenhove vroeg er ook nog naar, maar ik haal alles uit de kast. In de meeste debatten in het Europees Parlement is iedereen wat aan het badineren over een thema, maar ik moet zeggen dat dit het meest actieve debat was dat ik al meegemaakt heb in al die jaren. Iedereen vloog erop, zeker de lidstaten die een serieuze visserijvloot hebben, om te zeggen dat dit niet kon. Voor ons was het natuurlijk wel goed om zoveel steun te krijgen. Het is zoals u zegt, mevrouw Talpe, en ik zei het ook al: 56 van de 63 vaartuigen zijn ermee uitgerust. Mocht het zo zijn dat we de voorbije jaren geen inspanning geleverd hadden, dan zou ik me meer gedeisd gedragen hebben. Maar dit is nu echt iets waar zowel onze instellingen die bezig zijn met de verduurzaming van de visserij, als onze vissers zelf, enorme inspanningen voor doen. Ik wil echt niet dat die inspanningen gefnuikt worden.

Dus, collega Vandenhove, ik ben gestart met een tussenkomst op de Raad, en heb vervolgens op dezelfde dag nog een bilateraal overleg gehad met de commissaris. Daarbij heb ik ook de Brexit nog eens aangekaart, collega Talpe. We hebben dus eigenlijk alle problemen die er zijn voor onze kleine vissersvloot, op tafel gelegd. Door het feit dat we in de eerste zes maanden van volgend jaar het voorzitterschap hebben, heb ik gevraagd om heel specifiek aandacht te hebben voor kleine vloten. Je dreigt als kleine vloot natuurlijk wat tussen de grote mastodonten verpletterd te worden. Ik heb aan de commissaris ook gevraagd om er zeker bij te zijn als we volgend jaar een informele Raad houden. Hij heeft ook zijn actieve participatie daaraan toegezegd.

In ons convenant en in de werkgroepen, mijnheer Dochy, worden de plannen sowieso van zeer nabij gevolgd. Ik zal ook allianties zoeken met de andere lidstaten. We zijn daar nu al actief mee bezig.

Collega Vaneeckhout, ik heb een zeer interessant kaartje – vind ik zelf – laten zien, om aan te tonen hoe wij met onze boomkorvisserij erin slagen om gewoon de zandgronden te bevissen, en de gevoelige gronden te laten rusten. We hebben zodanige evoluties doorgemaakt om aan precisievisserij te doen, dat ik het een schande zou vinden als men dat nu zou gaan verbieden. Dat is net een duurzaamheidsmaatregel die genomen is voor het milieu.

Wat de middelen betreft, collega Vandenhove, hebben heel veel lidstaten uiteraard bij de eerste bespreking gezegd dat het zonder geld niet zal lukken. Dat is natuurlijk vaak zo, in de politiek. Dat wordt verder opgenomen, zowel op Europees als op Vlaams niveau. Er zijn wat zaken mogelijk binnen ons Europees Fonds voor maritieme zaken, visserij en aquacultuur (EFMZVA), maar dat zal zeker niet volstaan.

De oplossingen zitten in samenwerkingen tussen wetenschappers en vissers. Dat gebeurt bij ons nu in grote mate, en wij zetten daar sterk op in. Ik zie ook dat onze wetenschappers vaak meevaren met onze vissers. U weet dat Wim Lybaert ook meegevaren is met onze vissers, en hij heeft er trouwens schitterende televisie over gemaakt.

De pulvisserij is volledig verboden, collega Talpe, ook voor de garnaalvisserij, maar de vissers hebben geïnvesteerd om de boomkor lichter en selectiever te maken. Ze hebben er ook geld in geïnvesteerd, net om te zorgen dat de te kleine vis de kans heeft om te ontsnappen. Dat is ook een goede zaak.

Tot slot, collega Talpe, u zei: "Vlaanderen steunt de vernieuwbouw niet." Maar we mogen niet! Het is niet dat we niet willen; we kunnen niet. Dat is verboden staatssteun. Wij waren wel vragende partij – ik heb dat ook bij een vraag van collega

Tommelein gezegd – om het wel toe te laten bij vernieuwbouw, maar dat zit voorlopig nog vast op Europees niveau. Ik hoop dat we daarin ook wat souplesse zullen krijgen.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (cd&v): Ik hoop inderdaad dat het gezond verstand dan toch kan intreden in Europa, als er al zoveel inspanningen zijn gedaan door onze vissers. Zij doen echt hun best om duurzaamheid hoog in het vaandel te dragen. Het is dan weinig motiverend wanneer men geconfronteerd wordt met zulke wereldvreemde beslissingen. Wij rekenen op u, minister, om vanuit uw positie in de Europese Raad, en straks ook als voorzitter van de Europese Visserijraad, om dit op een goede manier te laten evolueren. Dank u wel.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneekhout aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de visquota en de duurzaamheid van onze visgronden – 2031 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Emmily Talpe

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, een ander aspect van duurzame visserij zijn natuurlijk onze visgronden, onze visbestanden, en alles wat daarmee samenhangt. Ik vind het een goede manier om wat ik daarnet gemist heb, omdat ik te laat in de vergadering toegekomen ben, uit te zoeken. Op welke manier kunnen we de toekomst van onze visserij combineren met duurzaamheid, met ook een duurzame toekomst voor de sector?

Eind vorig jaar heeft het Departement Landbouw en Visserij gematigd positief gecommuniceerd over de visquota die Vlaanderen aan de Europese onderhandelings tafel had binnengehaald. Ons land had daar de vraag om meer tong binnen te halen, maar de verhoogde quota voor kabeljauw hebben ervoor gezorgd dat dit niet gelukt is. Ik moet eerlijk zijn: toen ik dat las, op basis van een schriftelijke vraag en uw antwoord daarop, had ik toch gemengde gevoelens over het antwoord dat gegeven is.

Ik ben de voorbije legislatuur een paar keer meegekomen op locatiebezoek, en u weet dat ik heel erg opensta voor de visserijsector en de innovatieve rol die die sector speelt. Maar het overzicht dat ik kreeg van de visbestanden waarop onze vloot mag vissen, milderde toch een beetje het enthousiasme dat ik normaal heb, omdat uit die cijfers blijkt dat we slechts bij 24 van de 58 stocks die hierbij opgesomd zijn, kunnen spreken van een duurzaam visbestand. Van vijftien is de status onbekend, dus daar gaan we weinig uitspraken over doen, al is het zorgwekkend dat we niets weten. Bij negentien is er sprake van een stock die niet duurzaam is, dus met andere woorden een stock die zowel qua biomassa als qua visserijdruk niet gezond blijkt te zijn. Dat is toch problematisch.

Het gaat hierbij niet om de minste. Kabeljauw, bijvoorbeeld, zouden we eigenlijk niet meer mogen vissen om de soort in stand te houden, maar toch stijgt het Vlaamse quotum dit jaar met ruim 60 procent, van 339 naar 542 ton. Ook voor witje, griet of zeeduivel geldt dat de visgronden niet voldoen aan de duurzaamheidscriteria. Tong en pladijs zorgen voor ongeveer één derde van respectievelijk de waarde en het volume van het geheel van vangsten door onze vissers. Toch zien we dat ook voor tong slechts twee van de zeven visgronden groen kleuren. Bij

pladijs is dat drie van de zeven. En als er met kleurtjes gewerkt wordt – groen, oranje, rood – begrijpt u dat wij gealarmeerd zijn. We zouden onze job niet doen als we niet zouden proberen om dat hier helder naar voren te brengen.

Europa had zichzelf de deadline opgelegd om tegen 2015 enkel nog te vissen op een duurzame manier. Dat hangt een beetje samen met het vorige debat. Die termijn werd nog opgerekt tot 2020, maar deze is ondertussen dus ook al drie jaar overschreden. En toch mag er vanwege de Raad van Ministers van Visserij ook nog gevist worden op niet-duurzame stocks. Dat roept natuurlijk vragen op over de totstandkoming van de jaarlijkse quota. Over de weinig transparante manier van werken heeft de Europese ombudsvrouw zich in het verleden al bijzonder kritisch uitgelaten. Er was weinig inzicht in de manier waarop die cijfers onderbouwd waren en berekend werden.

Er kan vermoed worden dat de visserijsector uiteindelijk aan de mouw trekt bij de ministers – wat we uiteraard vanuit hun perspectief begrijpen – om de toelaatbare hoeveelheden vangsten op te drijven. Dat is begrijpelijk, maar u hebt daarnet zelf verwezen naar wat Wim Lybaert bij de voorstelling van zijn programma zei, in een tv-studio: uiteraard zeggen die vissers allemaal dat ze dit jaar zoveel mogelijk willen vissen, maar het is ook goed dat er een grondige onderbouw komt over de visgronden, want ze willen ook zorgen dat hun kinderen en kleinkinderen nog kunnen vissen. Die balans moet uiteraard wel goed zitten. Vanuit hun kant is het misschien begrijpelijk, maar het zou nefast zijn voor het mariene evenwicht en voor de toekomst van de sector als het niet goed onderbouwd zou blijken te zijn. En dat leek bij deze cijfers zo te zijn.

Vandaar onze vragen. Hoe verklaart u dat er nog steeds vangstmogelijkheden zijn op soorten en op visgronden die niet structureel gezond zijn? Hoe zit het met het Europese streven naar duurzame visserij op dat gebied? Ik zal de vraag niet opnieuw stellen die daarnet is gesteld. Welke zijn de mogelijke gevolgen van het niet naleven van de Europese ambities die door uw oud-collega Joke Schauvliege ook werden verankerd in het Vistraject? In welke mate garanderen de toelaatbare hoeveelheden vangsten die nu vastgelegd zijn, dat onze zeeën niet worden leeggevist, en er dus ook in de toekomst nog een economisch leefbare en menselijk bloeiende visserijsector zal kunnen bestaan, die vooral voor visconsumptie in eigen land moet zorgen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega. Traditioneel worden in december, tijdens de Visserijraad, door de bevoegde ministers de totale toegestane vangsten voor alle lidstaten samen en de quotaverdeling ervan per lidstaat goedgekeurd. Dat is een boeiende Raad, die altijd tot de volgende morgen en soms nog een dag en nog een ochtend duurt, waarbij zeker de dame aan mijn rechterzijde heel lang wakker moet blijven. Ik ook natuurlijk, maar van ons wordt dat verwacht. Onze reders zijn daar ook aanwezig in Brussel. Ze zitten daar op hotel, zodat ik permanent met hen in verbinding zou kunnen zijn. Dat is een heel dynamisch moment.

Dit gebeurt voor meer dan tweehonderd commerciële visbestanden. De vangstmogelijkheden voor de verschillende bestanden in de lidstaten zijn gebaseerd op het beste beschikbare wetenschappelijke advies. Dat is het ICES-advies (International Council for the Exploration of the Sea, of Internationale Raad voor Onderzoek der Zee). Dat is gebaseerd op historische rechten en op het begrip 'relatieve stabiliteit'. Dat betekent dat de totale toegestane vangst van een bepaald bestand verdeeld is volgens een bepaalde vaste procentuele verhouding onder de lidstaten. Er is dus altijd een advies. Als je daarvan wilt afwijken, is dat heel moeilijk. Ik probeer dat ook soms, maar elke keer wordt er teruggeregpen naar het advies. Dat is een wetenschappelijk advies dat aan de basis ligt.

Bestanden die zich niet op een duurzaam niveau bevinden, zijn bestanden waarvoor niet kan worden vastgesteld dat zij zich op een duurzaam niveau bevinden. Dat is een vrij logische redenering. Dat heeft niet alleen met de staat te maken waarin het bestand zich bevindt, maar ook met problemen met bemonstering of een tekort aan wetenschappelijke gegevens. Vandaar dat voor die bestanden het voorzichtigheidsprincipe toegepast wordt, waarbij tot 20 procent minder quota worden toegekend. Ofwel ben je duurzaam, ofwel ben je niet duurzaam, en als men het niet zeker weet, is het min 20 procent.

De Belgische visserij is gespecialiseerd in demersale gemengde visserij. De voornaamste soorten met een quotum zijn tong, pladijs, rog en zeeduivel. De middag nadert, dus dat wekt altijd een zekere honger op bij mij. Dit betekent echter ook dat daarnaast heel wat andere bestanden worden gevangen, namelijk de bijvangst. Bestanden die zich niet op een duurzaam niveau bevinden, krijgen via dat wetenschappelijk advies een zeer lage total allowable catch (TAC) of worden in een aantal gevallen met een nul-TAC geadviseerd. Om ervoor te zorgen dat de visserij in lidstaten mogelijk blijft, krijgen zulke bestanden toch een kleine TAC. Dat zijn dus de 'choke species', bestanden waar je eigenlijk niets mag krijgen, maar dan toch een klein beetje krijgt.

De Europese Commissie erkent dat er in bepaalde zeebekkens, zoals bijvoorbeeld de Middellandse Zee of de Oostzee, veel inspanningen nodig zijn om bepaalde soorten naar MSY-niveau (maximum sustainable yield) te krijgen. ICES is voor bestanden waar het niet goed gaat, heel streng. Die adviezen zijn ook echt wel streng.

Vangstmogelijkheden kunnen ook jaar per jaar sterk fluctueren. Ik vind dat zelf een beetje jammer voor de duurzaamheid, maar het is zo. Voor de vissers is dat natuurlijk niet zo interessant, als dat zo fluctueert, maar dat is net omdat men rekening houdt met de kwaliteit van de bestanden. Een voorbeeld daarvan is de kabeljauw in de Noordzee, waarvan de TAC, dus de toegestane hoeveelheden, in de jaren 2021 en 2022 bijzonder laag was, maar in 2023 enorm gestegen is, omdat de visbestanden heel positieve effecten vertoonden.

Dan uw tweede vraag. Het Europese streven om te vissen op een duurzaam niveau met maximaal duurzame opbrengsten, blijft uiteraard voorop staan. Uit de recente evaluatie van het gemeenschappelijk visserijbeleid kwam naar voor dat dit beleid moet worden verstevigd, en versneld moet worden geïmplementeerd. Alle lidstaten zijn het er over eens dat zo snel mogelijk alle bestanden op een MSY-niveau dienen te worden bevestigd, maar de uitdagingen zijn zeer divers.

Sinds de Brexit is het speelveld ook veranderd. De handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk (VK) werd van kracht op 1 mei 2021 en omvat een nieuw kader voor het gemeenschappelijke beheer van visbestanden in de EU- en VK-waters. Het is mogelijk dat de EU voor bepaalde bestanden toegevingen moet doen om tot een globaal akkoord te komen. Dat is hetzelfde voor Noorwegen. Dat zit een beetje buiten de scope.

Uw derde vraag dan. De ambities uit het Vistraject en de doelstellingen om tot een duurzame visserij te komen, gelden nog altijd. Ik heb, in samenwerking met de Rederscentrale, Natuurpunt, het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO), het Departement Landbouw en Visserij en de provincie West-Vlaanderen op 22 juni 2021 in Oostende het nieuw Vlaams convenant voor duurzame visserij ondertekend. Het draagt als titel: 'Op koers naar duurzaamheid'. Het geldt tot 2025. Iedereen heeft zich geëngageerd om verder werk te maken van duurzame visserij. We hebben het er hier al over gehad in vragen. Ik ga er nu niet dieper op in, maar dat blijft dus gelden.

Uw laatste vraag dan. Om de totale toegestane vangsten te bepalen, doet de Europese Commissie voorstellen, gebaseerd op wetenschappelijke adviezen. Zoals

ik al zei volgt men maximaal de adviezen met het oog op een duurzame opbrengst. De MSY richt zich erop om de maximale hoeveelheid vis te vangen binnen de ecologische grenzen. Soms tot mijn zorg, maar het is belangrijk in het kader van uw vraag, vind ik dat men zich heel sterk houdt aan wetenschappelijke adviezen om net de duurzaamheid van die bestanden te kunnen garanderen.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Dank u wel, minister, voor het antwoord. Er blijft bij mij nog een stuk spanningsveld, of zelfs onduidelijkheid. Ik begrijp uit heel uw uiteenzetting – en ik was er ook van op de hoogte – dat er een zeer stevige wetenschappelijke onderbouw is van de beslissingen die genomen worden. Uiteraard zoeken de politiek en de sector naar manieren om dat zo goed mogelijk praktisch toe te passen, zodat het ook voor de sector nog een stuk perspectief geeft.

Uit de cijfers die u mij heeft bezorgd, blijkt wel dat er echt een probleem is, terwijl die methodiek van de wetenschappelijke onderbouw wel al sinds jaar en dag wordt toegepast. Hoe verklaart u zelf het feit dat uit uw cijfers blijkt dat we in de problemen zitten voor een aantal visgronden, zowel qua biomassa als qua vangstmogelijkheden en zo verder? Als je twintig jaar lang dit soort methodiek toepast, zou dat niet het eindresultaat mogen zijn. Dan zou de conclusie van die wetenschappelijke onderbouw moeten zijn dat we voor sommige dingen toch nog te veel vissen, en dat die quota nog naar beneden moeten, of op een bepaald moment zelfs tot nul herleid moeten worden. Hoe verklaart u dat zelf? Hebt u zelf zicht op een termijn waarop u vindt dat onze visgronden allemaal groen zouden moeten zijn? Ik bedoel voor dit soort cijfers, voor alle duidelijkheid, zonder politieke lading, maar gewoon in de verkeerslichtkleuren.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik denk, collega Vaneekhout, dat u een terecht spanningsveld aanhaalt. Er is een zeer stevige wetenschappelijke onderbouw, maar er zijn bestanden waar we te weinig gegevens over hebben, en daar geldt dan het voorzorgsbeginsel, zoals ik al zei. Dan vermindert men het quotum met 20 procent. Een nul-TAC voor één soort betekent bijvoorbeeld dat het gebied eigenlijk gesloten zou moeten worden voor alle visserij. Maar dan laat men meestal nog een klein beetje toe, want eigenlijk mag je bij een nul-TAC die vis niet meer vangen, maar sinds de aanlandplicht zou je die vis aan boord moeten houden. We weten dus nog niet alles over alle bestanden, vandaar wellicht de spanning tussen het antwoord dat u kreeg en de wetenschappelijke adviezen die er zijn. Voor sommige bestanden weten we dat jaar na jaar, maar dat is nog niet voor alle bestanden het geval.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Het is op dat gebied inderdaad een spanningsveld. Je hebt een wetenschappelijke onderbouw en nog niet alle inzichten. Er is ook een spanningsveld met het voorzorgsprincipe, omdat je het toepast maar tegelijkertijd ook zegt dat je het niet helemaal zal toepassen, aangezien het dan praktisch onmogelijk wordt om bepaalde visgronden te bevissen.

Voor mij is er een duidelijke conclusie: we zullen de evolutie opvragen van de kleurencodes doorheen de jaren, om te kijken of het in de goede of de slechte richting gaat. Ik begrijp dat het aanvoelen is dat het in de goede richting gaat, dat er echt wel strenge ingrepen zijn, maar we zullen dat zelf een stuk construeren, en we komen er in de komende maanden nog op terug, met het oog op december, om goed geïnformeerd de nacht te kunnen ingaan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.